TIO / Lassila

Lausunto
21.2.2023

Hallintovaliokunta
EDUSKUNTA

Asia: U 98/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toimenpiteistä julkisen sektorin yhteentoimivuuden korkean tason saavuttamiseksi unionissa (Yhteentoimiva Eurooppa -säädös)

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto

Hallintovaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriön kirjallista asiantuntijalausuntoa.

Ehdotuksen tavoitteena on edistää Euroopan laajuisen digitaalisten julkisten palvelujen infrastruktuurin kehittymistä vahvistamalla yhteiset säännöt ja koordinaatiopuitteet julkisen sektorin yhteentoimivuuden varmistamiseksi. Yhteentoimivuudella tarkoitetaan verkko- ja tietojärjestelmien kykyä keskinäiseen vuorovaikutukseen jakamalla dataa sähköisen viestinnän avulla. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden rajat ylittävän yhteentoimivuuden sääntely on perusedellytys digitaalisten sisämarkkinoiden kaikkien osa-alueiden kehittämiselle ja viimeistelylle. Ehdotuksen mukaan asetuksella pyrittäisiin erityisesti luomaan johdonmukainen ja ihmiskeskeinen EU-lähestymistapa yhteentoimivuuteen, luomaan toimiva yhteentoimivuuden hallintorakenne sekä EU:n julkiselle sektorille yhteinen yhteentoimivuusratkaisujen ekosysteemi.

Ehdotuksen taustalla on myös tarve sovittaa yhteen komission digi- ja datapolitiikkatoimia, joihin lukeutuu hiljattain annettua lainsäädäntöä sekä käsittelyssä olevia ehdotuksia. Vaikka joissakin näistä säädöksistä ja aloitteista (mm. avoimen datan direktiivi, datanhallinta-asetus, ehdotus datasäädökseksi, ehdotus eIDAS-asetuksesi) on säännöksiä, joilla on merkitystä julkisten palvelujen tarjoamisen kannalta, niillä ei kuitenkaan luoda kattavia puitteita julkisten palvelujen yhteentoimivuudelle. Ehdotetulla Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksellä pyrittäisiin siten helpottamaan eri aloitteiden julkisten palvelujen kannalta merkityksellisten osien yhteentoimivaa toteutusta.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan ja pitää hyvänä asetusehdotuksen tavoitetta parantaa ja syventää rajat ylittävien julkisten palveluiden yhteentoimivuutta sekä sitä, että yhteentoimivuudella edistetään hallinnonalojen rajat ylittävien palveluekosysteemien rakentamista ja julkisen hallinnon tietovarantojen hyödyntämistä.

Valtioneuvoston kannassa on nostettu esiin komission antamaan ehdotukseen sisältyviä haasteita. Erityisen haasteellisena on pidettävä asetusehdotuksen soveltamisalan epäselvyyttä. Keskeisenä etenkin se, ettei ehdotuksessa ole soveltamisalan osalta määritelty sen tarkoittamaa

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 4, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi

”julkista palvelua”. Tästä johtuen on haastavaa tarkemmin arvioida komission ehdotuksen soveltamista myös liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan kuuluvien julkisten palveluiden (verkot, tietojärjestelmät ja myös mahdollisesti digitaaliset palvelut) osalta. Esimerkiksi liikenteen osalta on olemassa erilaisia julkisesti rahoitettuja digitaalisia palveluita, joiden kohdalla ehdotuksen soveltamisala jää osin epäselväksi. Tästä johtuen on pidettävä tärkeänä, että ehdotuksen tarkoittaman julkisen palvelun määritelmää tarkennettaisiin, jotta vältetään sekä mahdollinen päällekkäinen sääntely mutta myös mahdolliset markkinahäiriöt digitaalisten palveluiden tarjoamisessa.

Soveltamisalaa myös verkkojen osalta tulisi tarkentaa. Liikenne- ja viestintäministeriö katsookin, ettei asetusta tulisi ulottaa koskemaan esimerkiksi viranomaisverkko Virveä.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitääkin erityisen kannatettavana valtioneuvoston kannan kirjausta, että asetuksen soveltamisalaa tulisi tarkentaa ja varmistaa, että asetuksen velvoitteet ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että ehdotuksen suhdetta muuhun sääntelyyn, mm. Single Digital Gateway (SDG) -sääntelyyn, datanhallintosäädökseen ja sektorikohtaiseen sääntelyyn, tulisi myös vielä käsittelyn edetessä selventää.

Laura Lassila
Erityisasiantuntija

Tietoliiketoimintayksikkö
Tieto- ja turvallisuusosasto

Jakelu Hallintovaliokunta